

Asia: VN/16835/2024

Lausuntopyyntö etukäteismaksusta tuomioistuimissa

Lausunnonantajan lausunto

Miten katsotte etukäteismaksun vaikuttavan asianosaisten harkintaan asiansa saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi?

Tulli kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto etukäteismaksusta tuomioistuimissa laaditusta esiselvityksestä.

Esiselvityksessä on onnistuneesti identifioitu etukäteismaksun mahdollisen käyttöönottamisen oikeudellisia reunaehdoja sekä uudistuksen taloudellisia vaikutuksia. Tulli yhtyy esiselvityksessä tehtyyn johtopäätökseen, jonka mukaan etukäteismaksujärjestelmään siirtyminen lisäisi oikeudenkäynnin asianosaisten etukäteisharkintaa, jolloin yleisesti ottaen harkittaisiin perusteellisemmin tuomioistuinten palveluiden käyttämistä. Tämän seurauksena oikeudenkäynnin mahdolliset vireillepanijat joutuisivat arvioimaan aiempaa tarkemmin riidanalaisen asian merkitystä, kanteen menestymismahdollisuuksia sekä pohtimaan vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja ennen asian tuomioistuinkäsittelyn aloittamista. Näin ollen esiselvityksen mukainen uudistus olisi omiaan vähentämään asianosaisten vireillepanemia ilmeisen perusteettomia ja ilman aitoa oikeussuojan tarvetta olevia tuomioistuin- sekä muutoksenhakuasioita.

Onko teillä muuta lausuttavaa?

Tärkeä oikeudellinen erityiskysymys on sen ratkaiseminen, millä tavalla etukäteismaksun perimisen ja asian vireillepanemisen välisestä suhteesta ja oikeusvaikutuksista säädetään. Selkeintä olisi asettaa etukäteismaksun suorittaminen asian vireilletulon ehdottomaksi edellytykseksi. Jos kuitenkin päädyttäisiin sellaiseen ratkaisumalliin, jossa asia tulisi vireille ilman etukäteismaksun suorittamista, niin tilanteissa, joissa maksua ei ole sille asetetussa määräajassa suoritettu, joudutaan tarkastelemaan sitä, tulisiko vireillepanijalle maksun täydennyttämisen ohessa varata samalla mahdollisuus täydentää oikeudenkäyntikirjelmäänsä sitä rasittavien mahdollisten muiden prosessinedellytyksiä koskevien puutteiden osalta, ennen kuin asia jäisi sillensä tai raukeaisi.

Tullin omasta näkökulmasta voidaan todeta, että Tullin asiakaskuntaan kuuluu runsaasti EU:n ulkopuolisiin maihin sijoittautuneita henkilöitä, joilta tuomioistuinmaksujen jälkikäteinen perintä saattaa osoittautua haastavaksi. Tuomioistuinmaksujen etukäteinen perintä voisi tuoda tällaisissa tilanteissa taloudellisia säästöjä.

Tulli yhtyy esiselvityksen tiivistelmässä todettuun arvioon, jonka mukaan tuomioistuinmaksujen etukäteismaksuun siirtyminen toisi huomattavia taloudellisia säästöjä. Tämän vuoksi valmistelua etukäteismaksujärjestelmään siirtymiseksi tulisi jatkaa.

Nieminen Jarmo
Tulli